

Länsstyrelsen i Stockholm

David Liderfelt

Vattenmyndigheten i Norra Östersjön

vattenmyndigheten.i.norra.ostersjon.vastmanland@lansstyrelsen.se

Återkoppling av Länsstyrelsen i Stockholms läns återrapportering av Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027

Vattenmyndigheten i Norra Östersjön har tagit emot Länsstyrelsen Stockholms läns rapportering av Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027. Tack för ert svar!

I denna skrivelse finns Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns sammanställning av era svar tillsammans med information av hur andra länsstyrelser svarat, nationellt och i Norra Östersjöns vattendistrikt. Vi vill med skrivelsen förmedla övergripande återkoppling på er rapportering. Vi ser också fram emot fortsatt dialog kring genomförandet av åtgärderna i samband med vårt besök hos er den 25 oktober 2024.

I Norra Östersjöns vattendistrikt finns hela eller delar av 7 län. Vattenmyndigheten i Norra Östersjön återkopplar om återrapporteringen av åtgärdsprogrammen till länsstyrelserna i Västmanlands län, Uppsala län, Stockholms län, Södermanlands län och Örebro län. Länsstyrelsen i Östergötland får sin återkoppling från Vattenmyndigheten i Södra Östersjön. Länsstyrelsen i Dalarna får återkoppling från Vattenmyndigheten i Bottenhavets vattendistrikt. Länsstyrelsen Örebro län får även återkoppling från Vattenmyndigheten Södra Östersjön om sin återrapportering av Delåtgärdsprogram mot torra och vattenbrist.

Sammanfattning och generella medskick

År 2027, tidpunkt då miljö kvalitetsnormerna ska ha uppnåtts

Vattendirektivets målsättning är att god status eller potential skulle uppnås i alla vattenförekomster till år 2015. Med stöd av vissa undantagsbestämmelser har uppfyllande av målet kunnat skjutas fram tidsmässigt, dock som längst till 2027. Det innebär att alla rimliga åtgärder förväntas vara genomförda senast år 2027. Efter 2027 kommer en tidsfrist för att nå miljö kvalitetsnormerna vid en senare tidpunkt endast vara möjlig om åtgärder är genomförda, men att en viss tid för naturlig återhämtning i vattenförekomsten samtidigt krävs för att miljö kvalitetsnormen ska nås. Efter 2027 minskar alltså Sveriges möjligheter att sätta undantag i form av tidsfrist. Det betyder att de åtgärder som behöver göras för att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten i de allra flesta fall behöver utföras innan år 2027. Det här inkluderar även de administrativa åtgärderna i åtgärdsprogrammen för vatten, vilka därmed behöver vara genomförda fullt ut fram till 2027.

Mer resurser behövs till genomförandet av länsstyrelsernas åtgärder

Åtgärderna i vattenmyndigheternas åtgärdsprogram för vatten är juridiskt bindande för åtgärdsmyndigheterna att genomföra. Det framgår av 5 kap 3 och 11 § Miljöbalken.

Utifrån Länsstyrelsernas rapportering pågår arbete med att förbättra och skydda vattenmiljöerna i distriktet. Till viss del görs arbetet med utgångspunkt från miljökvalitetsnormerna för vatten. Vattenmyndigheten konstaterar ändå att Länsstyrelserna i Norra Östersjöns vattendistrikt genomgående behöver öka genomförandegraden och prioritera arbetet med åtgärder högre. I många fall hänvisar Länsstyrelserna till att det behövs mer resurser för att öka genomförandegraden.

Finansieringen av Länsstyrelsens åtgärder i åtgärdsprogrammet sker inom ramen för den ordinarie budgetprocessen. Mer information om kostnad och finansiering finns i kap 3 i åtgärdsprogrammet. Vattenmyndigheterna har också publicerat ett underlag för länsstyrelsernas finansiering av åtgärderna i åtgärdsprogrammet. Den återfinns på vattenmyndigheternas hemsida: [Underlag för länsstyrelsernas finansiering för vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2022-2027 | Vattenmyndigheterna](#)

Varje länsstyrelse behöver tydliggöra sitt resursbehov för genomförandet av sina åtgärder i Åtgärdsprogram 2022–2027 i budgetunderlaget till regeringen.

Vi noterar också att det för flera av länsstyrelsernas åtgärder behövs mer och bättre vägledning och stöd, samt erfarenhetsutbyten. Vattenmyndigheterna har inte mandat att vägleda i frågor om tillsyn och prövning eller vägleda om fysisk planering, men noterar att många uttrycker behovet. I vissa fall kan Vattenmyndigheten bidra till erfarenhetsutbyten, förtydliganden och stöd, men i huvudsak hänvisar vi till den myndighet som har ansvar för att vägleda. Vägledande myndigheter för uppgifter som länsstyrelserna har i åtgärdsprogrammet för vatten är Boverket, Naturvårdsverket, Jordbruksverket eller Havs- och vattenmyndigheten.

Stöd från Vattenmyndigheterna till åtgärdsmyndigheterna

Vattenmyndigheterna har tagit fram olika stöd för att förenkla kommunernas åtgärdsarbete:

- De fem vattenmyndigheterna har gemensamt tagit fram underlag som kan hjälpa handläggningen inom olika områden. Se våra [Digitala åtgärdsunderlag](#)
- De fem vattenmyndigheterna har också tagit fram en sammanställning av riskbedömningar av vatten som inte når god status till 2027 gällande övergödning, miljögifter och fysisk påverkan. Här finns också information om åtgärder för vattenskydd. Materialet presenteras per kommun eller län) i tabellform. Du kan läsa mer om tabellen eller ladda ner den här: [Planeringsunderlag i Excel](#).
- Gällande åtgärder mot övergödning har de fem vattenmyndigheterna tagit fram ett kartunderlag för att underlätta prioriteringen av övergödningsåtgärder. Detta underlag går också att ladda ner. Se [Övergödningskartan](#).
- Vattenmyndigheterna har tagit fram utbildningsmaterial som främst riktar sig till kommunpolitiker som kan vara värdefullt även för andra och beställa det på vår webbplats: [Utbildning för kommunpolitiker](#). Därutöver finns också en skrift riktad till politiker – [Nyttan med bättre vatten](#) – som finns att ladda ner eller beställa på vår webbplats.

Återkoppling per åtgärd

Nedan finns figurer som visar hur samtliga 21 länsstyrelser svarat på frågor om de 12 åtgärder som är riktade till länsstyrelser i Åtgärdsprogram 2022–2027. Svaren bygger på en självutvärdering hos respektive länsstyrelse, motivering samt vad länsstyrelsen angett behövs för att öka genomförandet. I vår återkoppling ingår för respektive åtgärd; en sammanställningen av samtliga länsstyrelsers svar, en redovisning av er länsstyrelses svar och motivering samt Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar till ert svar.

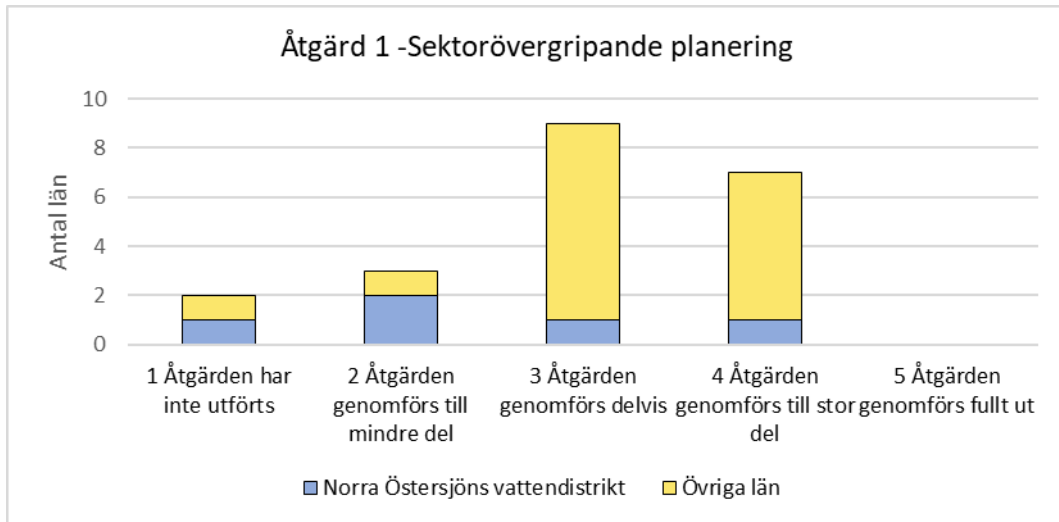
Alla enkätsvar som inkommit från länsstyrelser, kommuner och nationella myndigheter kommer att publiceras som ett Exceldokument på Vattenmyndigheternas webbplats.

För att se frågornas utformning hänvisar vi till vårt utskick av enkäten samt sidan [till stöd för självutvärderingen](#) på vattenmyndigheterna.se.

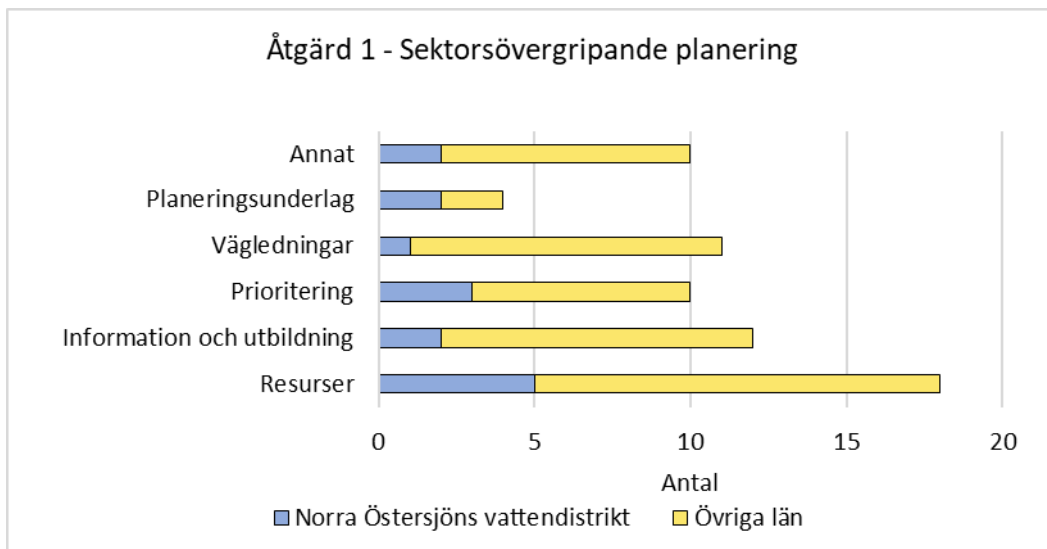
Åtgärderna i sin helhet hittar du i Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027, som finns publicerade på vattenmyndigheterna.se.

Åtgärd 1, Sektorsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande

Samtliga 21 länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 1 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figur 1 och 2, nedan.

Figur 1: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 1. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat två länsstyrelser som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan.

Figur 2: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 1. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Stockholms svar

Länsstyrelsen i Stockholm har på en femgradig skala angett: 4 Åtgärden genomförs till stor del, med motiveringen:

Åtgärdsgenomförandet har planerats genom ett sektorsövergripande samarbete på myndigheten och åtgärdens genomförande är förankrad på alla nivåer inom Länsstyrelsen. Det innebär att arbetet med åtgärderna i åtgärdsprogrammet är integrerade i det ordinarie arbetet. Berörda enheter har utsett kontaktpersoner för arbete med åtgärdsprogrammet.

Länsstyrelsen i Stockholm har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

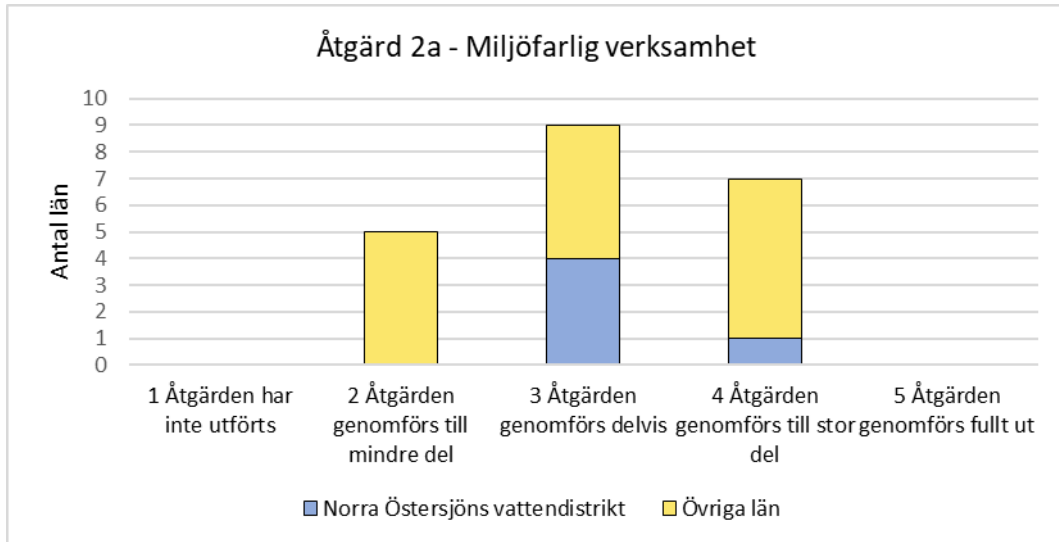
- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext):

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar - åtgärd 1

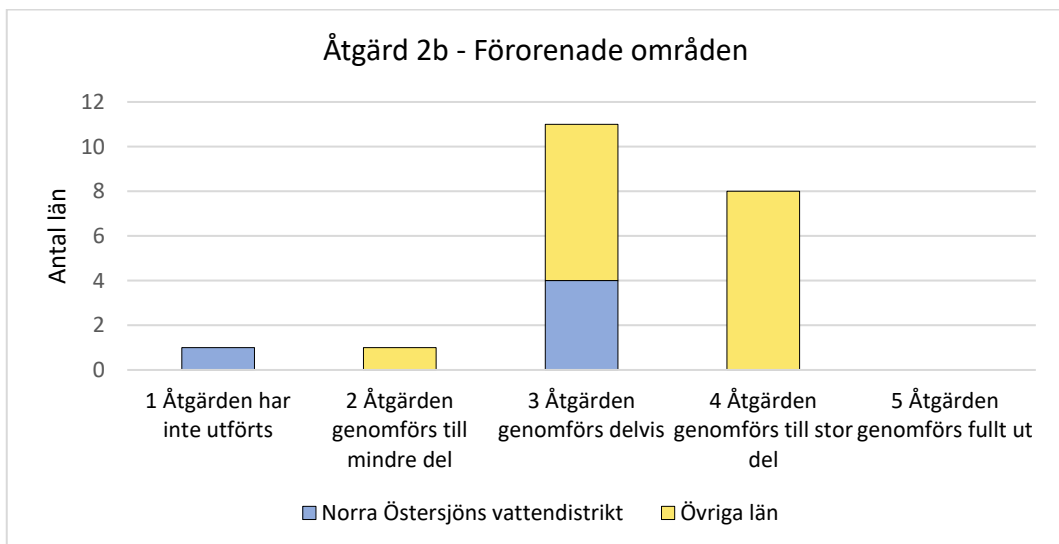
Vattenmyndigheten noterar att Länsstyrelsen i Stockholm generellt har ett högt genomförande av åtgärderna i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2022-2027 och att åtgärd 1 till stor del genomförs. Vi kan bara uppmuntra till ett fortsatt högt genomförande. Vi har förhoppningar om att de digitala åtgärdsunderlagen med tillhörande Excelbaserat underlag är ett stöd i planeringen. Ni anger att mer resurser behövs för ett högre genomförande och hänvisar till att resursbehovet behöver tydliggöras i myndighetens budgetäskande.

Åtgärd 2, Miljötillsyn och prövning

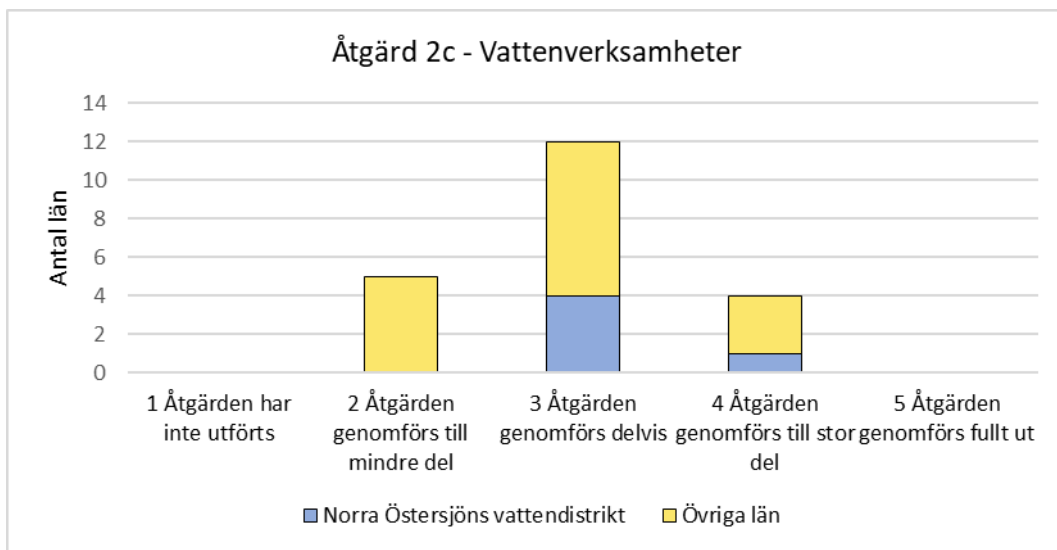
Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 2 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figuren nedan.

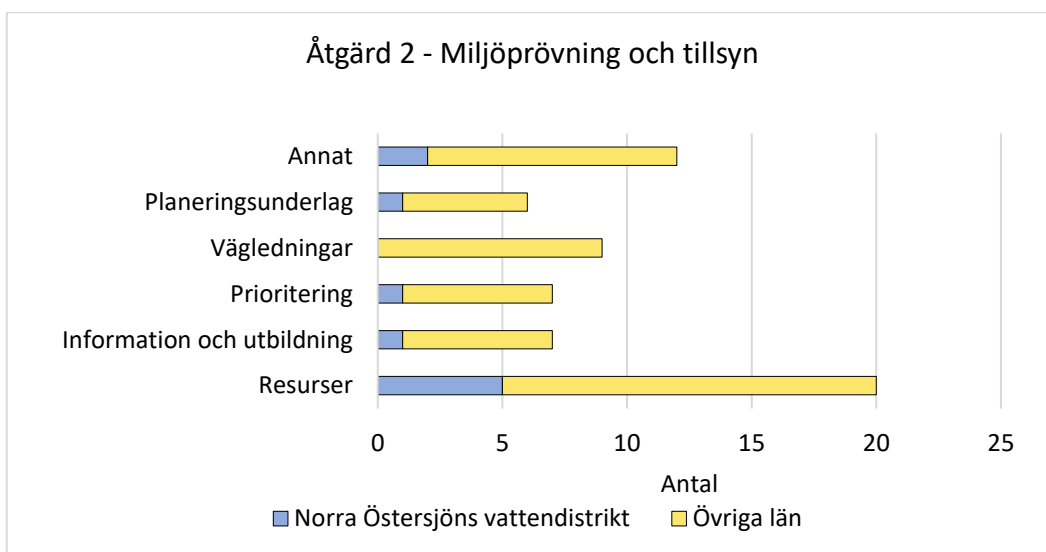
Figur 3: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 2a. Stapeln anger antalet län.

Figur 4: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 2b. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat en länsstyrelse som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan

Figur 5: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 2c. Stapeln anger antalet län.

Figur 6: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 2. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Stockholms svar

Länsstyrelsen i Stockholm har på en femgradig skala angett

- a) 4 Åtgärden genomförs till stor del,
- b) 3 Åtgärden genomförs delvis,
- c) 4 Åtgärden genomförs till stor del, med motiveringarna:

a) MKN för vatten är en grund för dels behovsutredningen, dels tillsynsplanen för tillsyn av miljöfarlig verksamhet.

Under 2023 Länsstyrelsen i Stockholm att främst fokusera på fyra verksamheter med stor miljöpåverkan. Dessa är avfallsanläggningarna Kovik och Högbytorp, Hallsta pappersbruk samt Arlanda. Prioriteringen har utgått från de ämnen som överskrider gränsvärdena i recipienterna. Idag är det främst näringsämnen och kvicksilver som har för höga koncentrationer. Deponierna släpper ut en låg halt av metaller och bedöms inte bidra till påverkan av statusen. Näringsämnen renas genom att lakvatten går till mark- och växtsystem respektive SBR-anläggning innan utsläpp till recipient. Det finns få tillförlitliga provtagningar för andra ämnen i vattenförekomsterna. Gällande Hallsta pappersbruk finns det en risk att kvicksilver överskrider som högsta koncentration i punktutsläppet men fler provtagningar behövs för att få tillförlitliga data och kunna gå vidare med föreläggande om åtgärder.

Länsstyrelsen har även haft tillsyn över PFAS-ämnen från deponierna. Norrvatten har i en utredning visat att tillrinnande vattendrag till Brofjärden (med Högbytorp som en större källa) har höga koncentrationer av PFAS-ämnen och som tillsammans med andra källor riskerar påverka dricksvattentäkten Mälaren negativt. Reningsåtgärder utreds på anläggningarna. Kontroller finns för yt-, grund- och lakvatten.

Länsstyrelsen kommer gå vidare i tillsynen för att få bolagen att minska PFAS-ämnen till recipienten ytterligare. Idag finns inga fastställda villkor för PFAS-ämnen, mer än utredningsvillkor för PFOS vilket MMD har fastställt för lakvatten från deponier.

Inom ramen för prövning är MKN för vatten en prövningsgrund och en fråga som vi lägger stor vikt och mycket tid på. Utgångspunkten är att det inte ska ske en otillåten försämring eller riskera att äventyra möjligheten att följa MKN för vatten för aktuell recipient. Underlaget i VISS kan dock ibland vara svårtolkad och ibland sakna tillförlitliga data, vilket försvårar bedömningen.

Arlanda

På flygplatsområdet förekommer stora mängder PFAS. Swedavia har ett utredningsvillkor gällande handlingsplan för bland annat PFAS. De arbetar med det i samråd med Länsstyrelsen. Arbetet innefattar kartläggningar, utredningar, pilotförsök samt en tillfällig reningsåtgärd i väntan på slutlig åtgärd. De redovisar sitt arbete dels i den årliga miljörapporten samt vid kvartalsavstämningar. Länsstyrelsen granskar och lämnar synpunkter samt driver på arbetet.

Arbetet med att utreda och åtgärda PFAS är komplicerat, vilket medför att det drar ut på tiden. Swedavia har även påtalat att de har viss resursbrist, både internt samt gällande de

konsulter de anlitar. Att verksamheten bedrivs på ett flygplatsområde försvårar situationen ytterligare.

b) Länsstyrelsen har i pågående föreläggande motiverat provtagning med hänvisning till miljö kvalitetsnormerna för vatten.

c) Länsstyrelsen har haft en tillsynskampanj under året med fokus på grunda havsvikar och öppnat tio egeninitierade tillsynsärenden i dessa prioriterade miljöer. Länsstyrelsen följer upp i största möjliga mån upp påverkan på möjligheten att följa MKN för vatten i sina provnings- och tillsynsärenden gällande 11 kap vattenverksamhet.

Länsstyrelsen i Stockholm har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- **Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen**
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext):

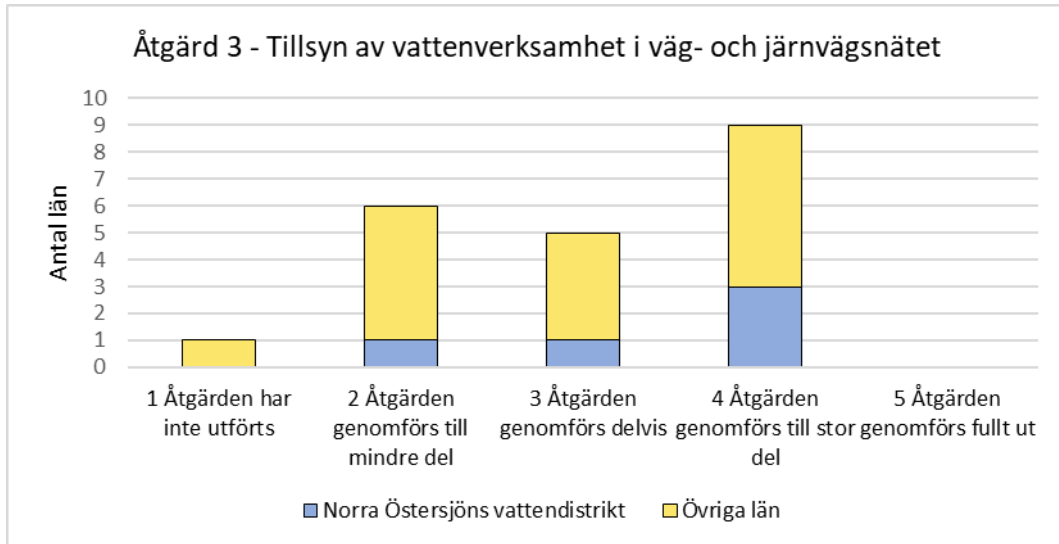
Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar

Vattenmyndigheten tackar för ett utförligt svar och konstaterar att Länsstyrelsen i Stockholm i stor utsträckning prioriterar sin provning och tillsyn utifrån miljö kvalitetsnormerna för vatten. Utifrån ert svar är det svårt att utläsa i vilken utsträckning egeninitierad tillsyn samt omprovningar prioriteras, men vi vill uppmuntra till att mer resurser läggs på det. Länsstyrelsen i Stockholm anger resurser som en av förutsättningarna för högre genomförandegrad och vi hänvisar till rubriken "Sammanfattning och generella medskick". Länsstyrelsen är den organisation som är bäst lämpad att bedöma resursbehovet för åtgärden utifrån den påverkan som behöver åtgärdas för att nå miljö kvalitetsnormerna i länet. Vi bedömer att resursbehovet behöver synliggöras i länsstyrelsernas budgetäskande.

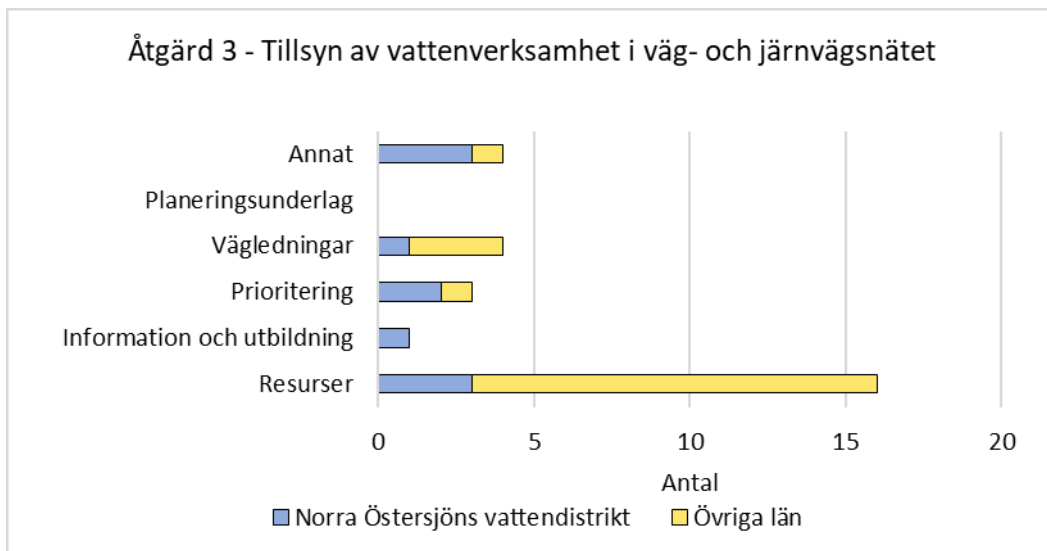
Vi hoppas också de digitala åtgärdsunderlagen tillsammans med det nya planeringsunderlaget för kommuner i Excel kan vara till stöd för ert genomförande.

Åtgärd 3, Tillsyn av vattenverksamhet i väg- och järnvägsnätet

Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 3 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figuren nedan.

Figur 7: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 3. Stapeln anger antalet län.

Figur 8: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 3. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Stockholms svar

Länsstyrelsen i Stockholm har på en femgradig skala angett 4 Åtgärden genomförs till stor del, med motiveringen:

Länsstyrelsen prioriterar i tillsyns- och prövningsärenden under 11 kap vattenverksamhet, att minska antalet vandringshinder genom att ställa krav på broar och trummor samt undvika kulverteringar av öppna diken när detta är möjligt.

Länsstyrelsen i Stockholm har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

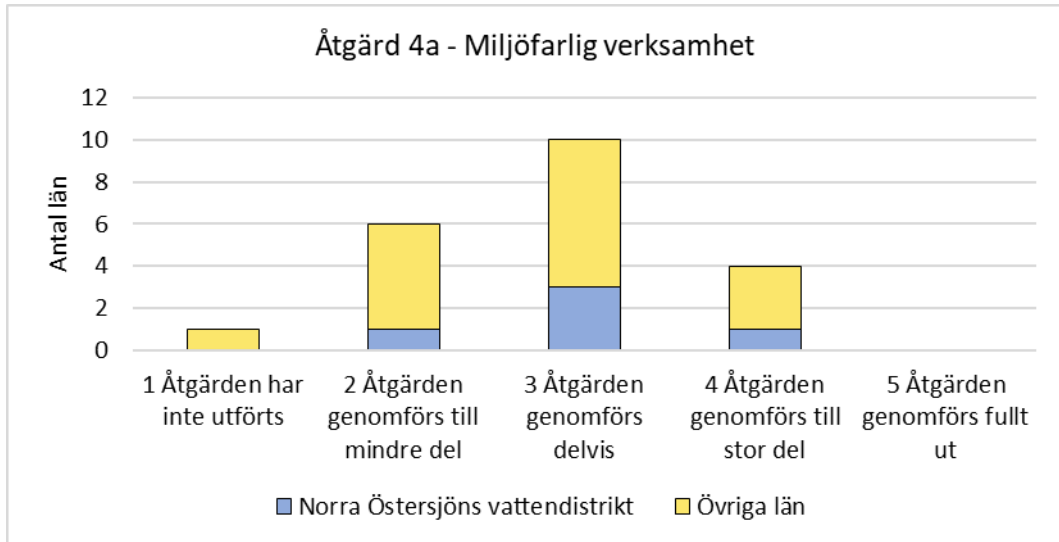
- Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- **Annat, nämligen (fritext): Utökad samarbete med Trafikverket vilket kommer att påbörjas 2024.**

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar

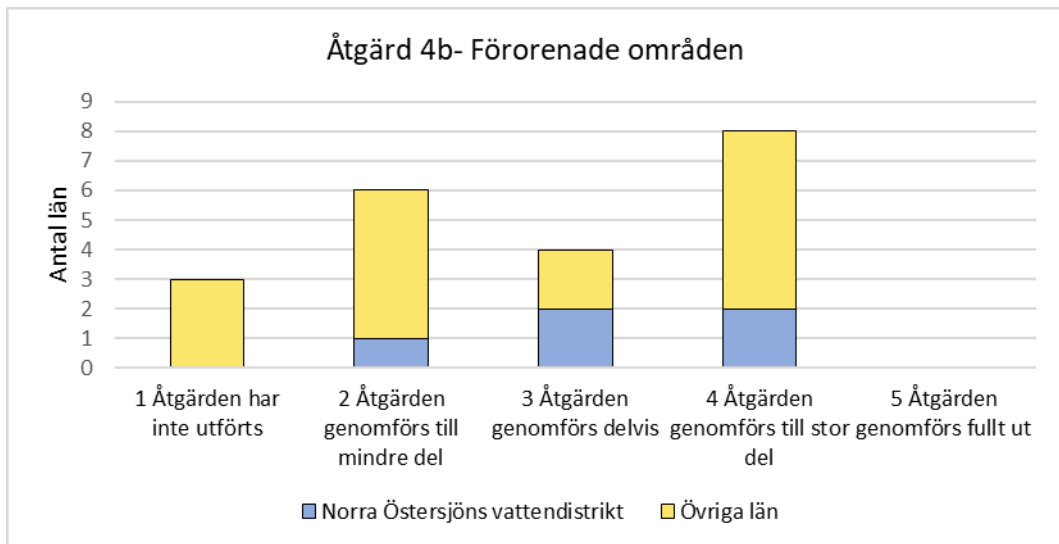
Vi noterar att ni genomför åtgärden till stor del och prioriterar att minska antalet vandringshinder genom att ställa krav i tillsyns- och prövningsärenden och att ni planerar att utöka ert samarbete med Trafikverket. Det framgår inte fullt ut i vilken grad ni bedriver tillsyn på de vattenförekomster där det behövs för att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Länsstyrelsen i Uppsala har löpande samverkan med Trafikverket och kan möjligen ha lärdomar kring samverkan med Trafikverket som ni kan ta del av.

Åtgärd 4, Tillsynsvägledning till kommuner

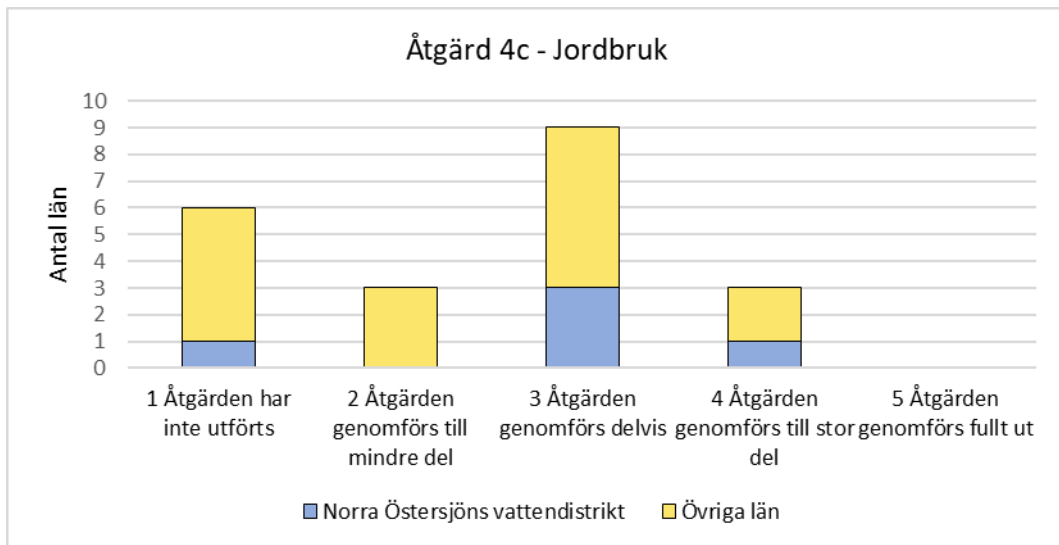
Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 4 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figurena nedan.

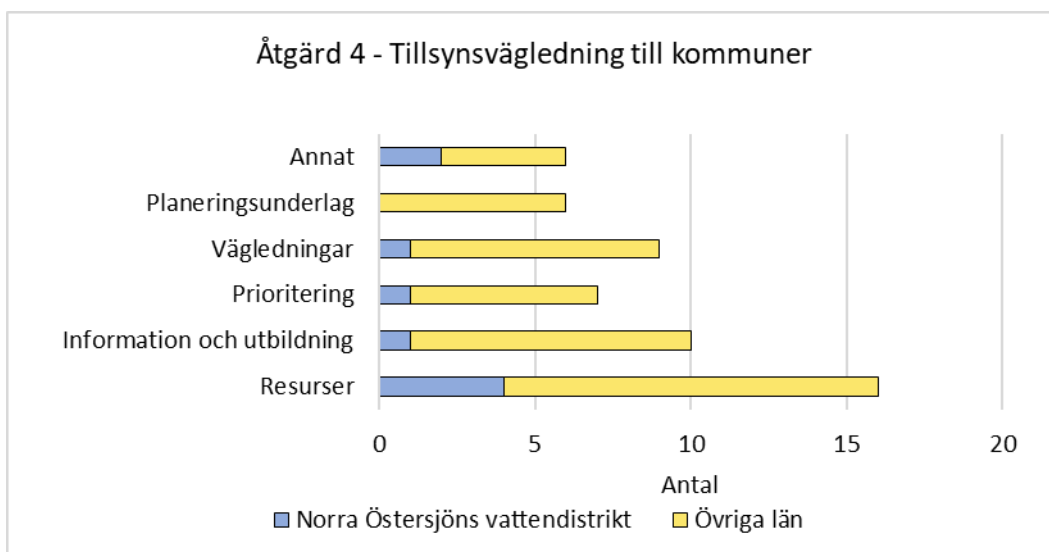
Figur 9: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 4a. Stapeln anger antalet län.

Figur 10: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 4b. Stapeln anger antalet län.

Figur 11: Fördelningen av samtliga länsstyrelserns självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 4c. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat en länsstyrelse som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan

Figur 12: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 4. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Stockholms svar

Länsstyrelsen i Stockholm har på en femgradig skala angett

- a) 3 Åtgärden genomförs delvis,
- b) 4 Åtgärden genomförs till stor del,
- c) 4 Åtgärden genomförs till stor del, med motiveringarna:
 - a) Vi har under året anordnat en träff för samtliga kommuner inom Stockholms län med temat vattentjänstplaner och LAV. Träffen gav exempel på hur kommuner kan arbeta med skyfallsåtgärder. Även erfarenhetsutbyte och frågeställningar kring framtagandet av de kommunala vattentjänstplanerna, som exempelvis dess miljöpåverkan.
 - b) Länsstyrelsen har under en handläggartreff hösten 2023 presenterat en databas med kopplingen mellan förorenade områden, branschspecifika föroreningar samt kemisk och ekologisk status för vattenförekomster i Stockholms län. Databasen kan användas till att identifiera av EBH-objekt som bidrar till sämre än god vattenstatus och vidare som en hjälp vid prioritering av tillsynen.
 - c) Länsstyrelsen vägleder kommunens inspektörer när de kontaktar oss för frågor eller när vi deltar på möten med inspektörer. Under 2022 anordnade Länsstyrelsen en heldagskurs om integrerat växtskydd för länets kommuninspektörer.

Länsstyrelsen i Stockholm har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- **Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen**
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- **Fler/förbättrade vägledningar**
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- **Annat, nämligen (fritext): Ökade resurser ger större möjlighet att lägga tid på samverkan och utbilda kommunens inspektörer.**

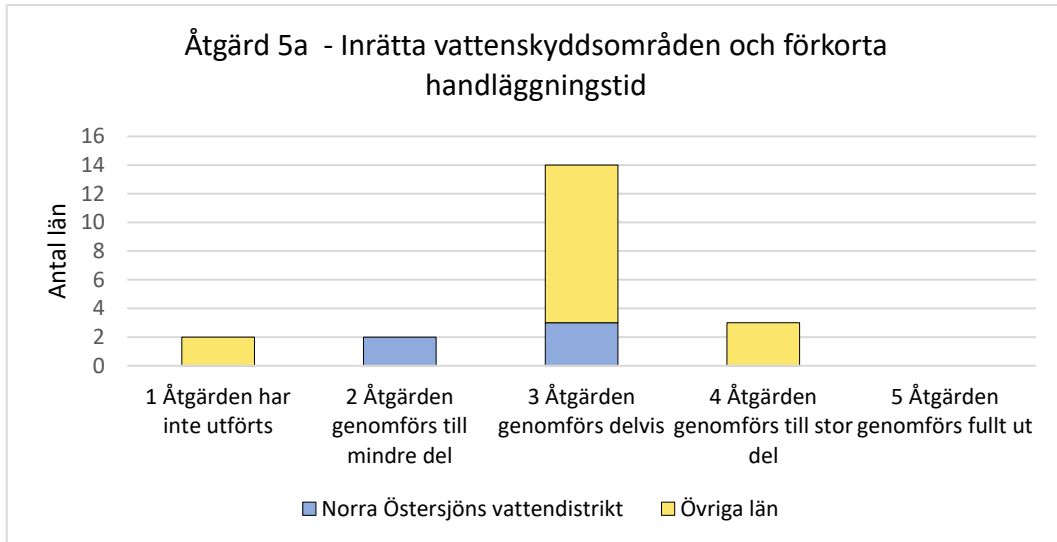
Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar

Vattenmyndigheten konstaterar att ni genomför tillsynsvägledning inom flera områden. Vi välkomnar att lärdomar från ert arbete med databasen för förorenade områden kan spridas till andra länsstyrelser. Vi konstaterar också att ni anger att mer resurser behövs för att genomföra åtgärden fullt ut. Det framgår inte riktigt vilken typ av vägledning ni ser behövs för ökat genomförande, och ser en möjlighet att beröra den frågan när vi kommer och besöker er 25 oktober.

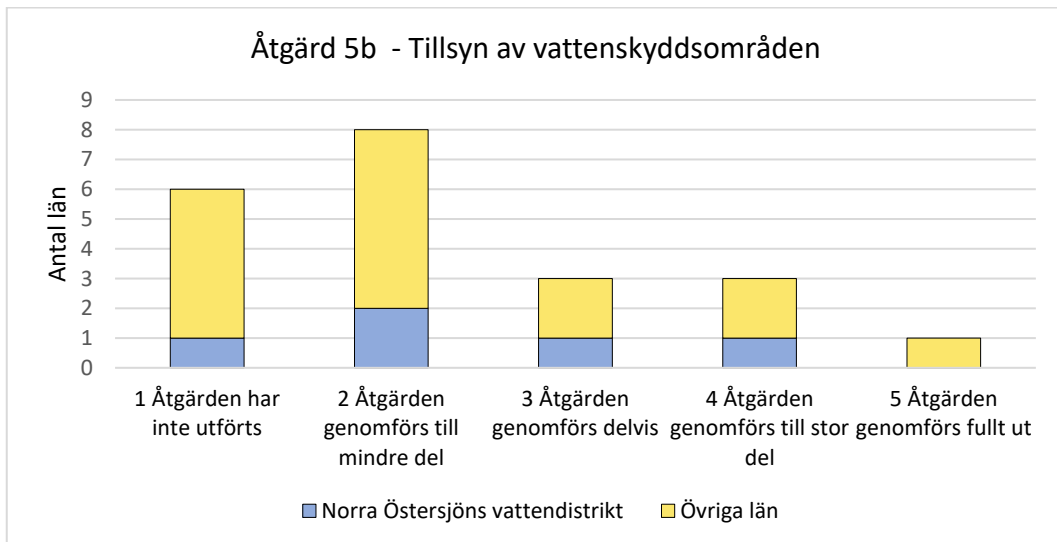
Vi vill uppmantra att använda vattenförvaltningens analys av påverkan och åtgärdsbehov som underlag till prioritering av tillsynsvägledningsinsatser. Kommunernas svar på rapporteringen kan också innehålla information kring behov av tillsynsvägledning (se rubriken "Stöd från Vattenmyndigheterna till åtgärdsmyndigheterna" ovan).

Åtgärd 5, Långsiktigt skydd av vattentäkter

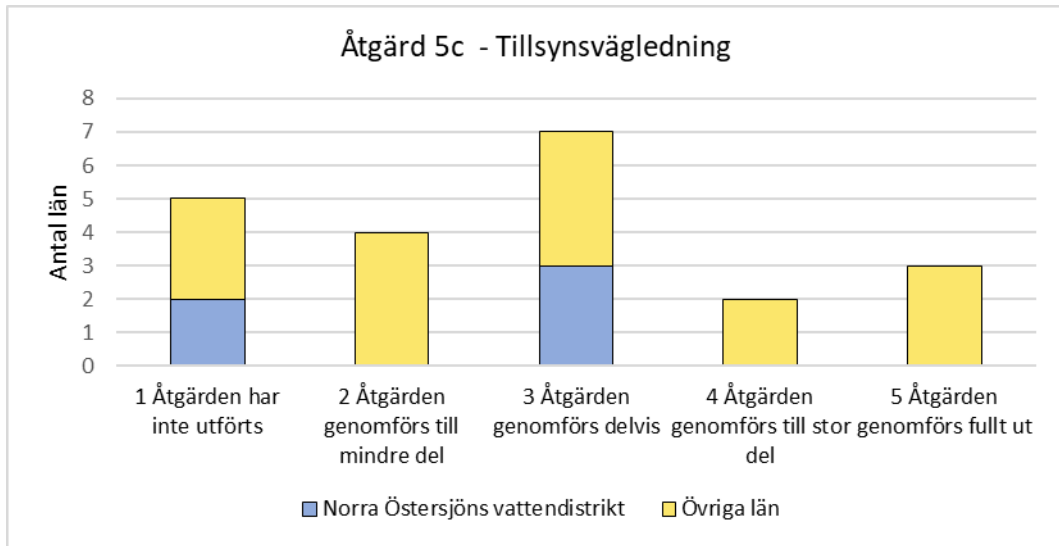
Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 5 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figuren nedan.

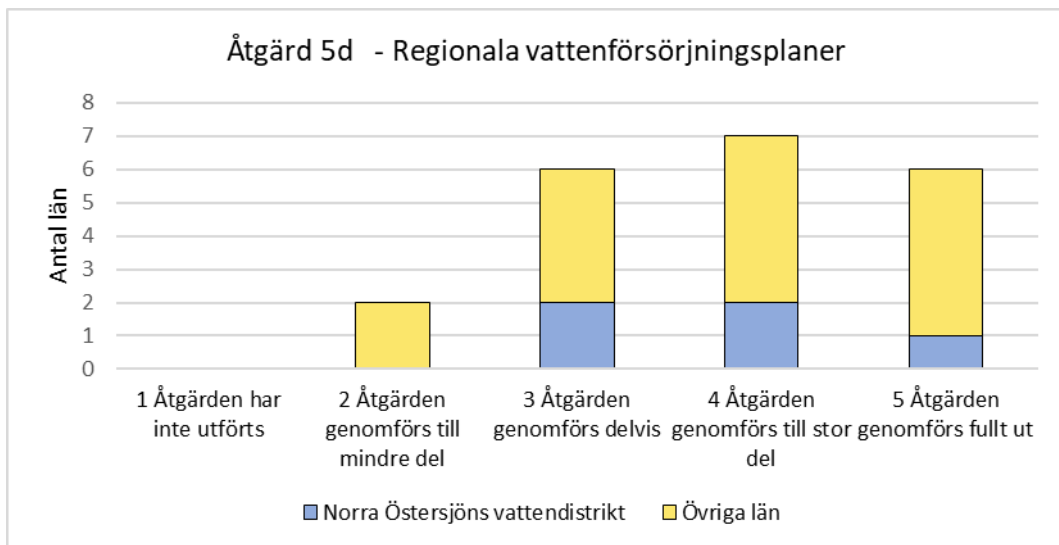
Figur 13: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 5a. Stapeln anger antalet län.

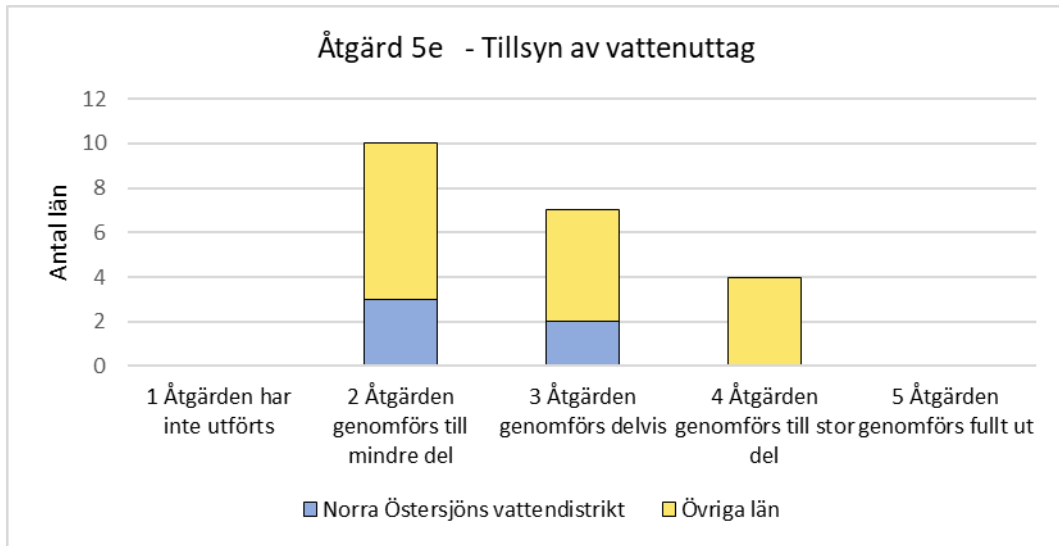
Figur 14: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 5b. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat en länsstyrelse som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan

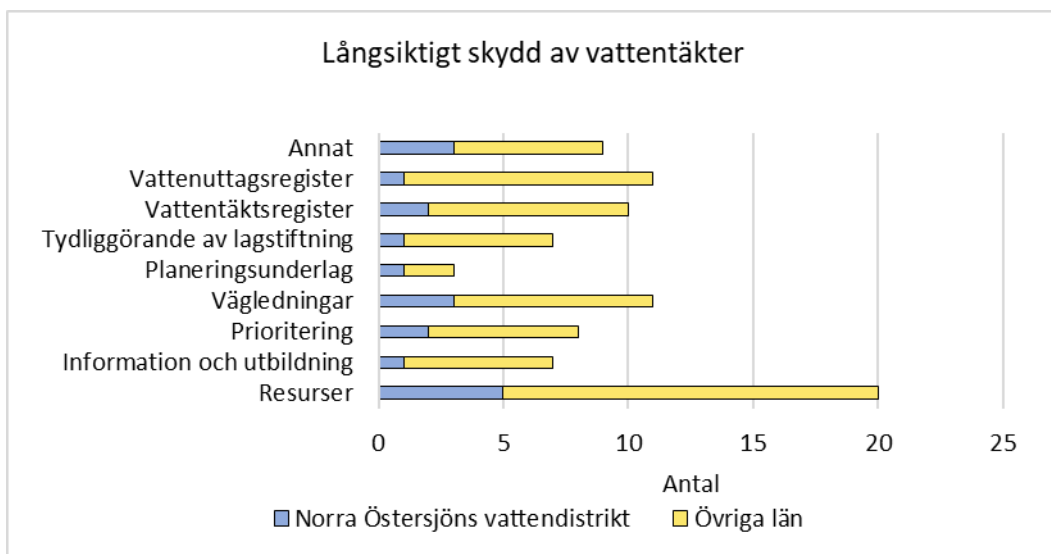
Figur 15: Fördelningen av samtliga länsstyrelserns självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 5c. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat två länsstyrelser som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan

Figur 16: Fördelningen av samtliga länsstyrelserns självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 5d. Stapeln anger antalet län.

Figur 17: Fördelningen av samtliga länsstyrelserns självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 5e. Stapeln anger antalet län.

Figur 18: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 5. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Stockholms svar

Länsstyrelsen i Stockholm har på en femgradig skala angett a) 3 Åtgärden genomförs delvis, b) 4 Åtgärden genomförs till stor del, c) 3 Åtgärden genomförs delvis, d) 5 Åtgärden genomförs fullt ut, e) 3 Åtgärden genomförs delvis, med motiveringarna:

- a) Länsstyrelsen har aktivt arbetat med inrättande och revidering av vattenskyddsområden. Vi har arbetat för att förenkla ansökningsprocessen och få en mer effektiv hantering av våra ärenden. Bland annat genom att informera och ge rådgivning till sökanden under samråd och informationsmöten. Då ärendena fortfarande är pågående är det dock för tidigt att avgöra om handläggningstiderna har förkortats.
- b) Under 2022 och 2023 har vi byggt upp en rutin för systematisk och regelbunden tillsyn av Länsstyrelsens vattenskyddsområden och har kommit långt med att utföra tillsyn av områden som det inte har bedrivits tillsyn av tidigare.
- c) Länsstyrelsen har haft en träff för kommuner och vattenproducenter där vi informerade och diskuterade kring inrättande och tillsyn av vattenskyddsområden. Vi besvarar också kontinuerligt frågor från kommuner och andra aktörer, men har inte haft resurser att bedriva någon mer aktiv tillsynsvägledning.
- d) En regional vattenförsörjningsplan har beslutats för länet 2018 och en aktualitetsprövning och uppdatering har gjorts av planen 2023.
- e) Länsstyrelsen har arbetat med tillsyn av vattenuttag inom ramen för den nationella tillsynsstrategin. Vi har då jobbat så långt vi har kunnat med det underlag som finns tillgängligt för oss samt identifierat vad vi tror är de flesta vattenuttag som har tillstånd och ett antal som inte har tillstånd.

Länsstyrelsen i Stockholm har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

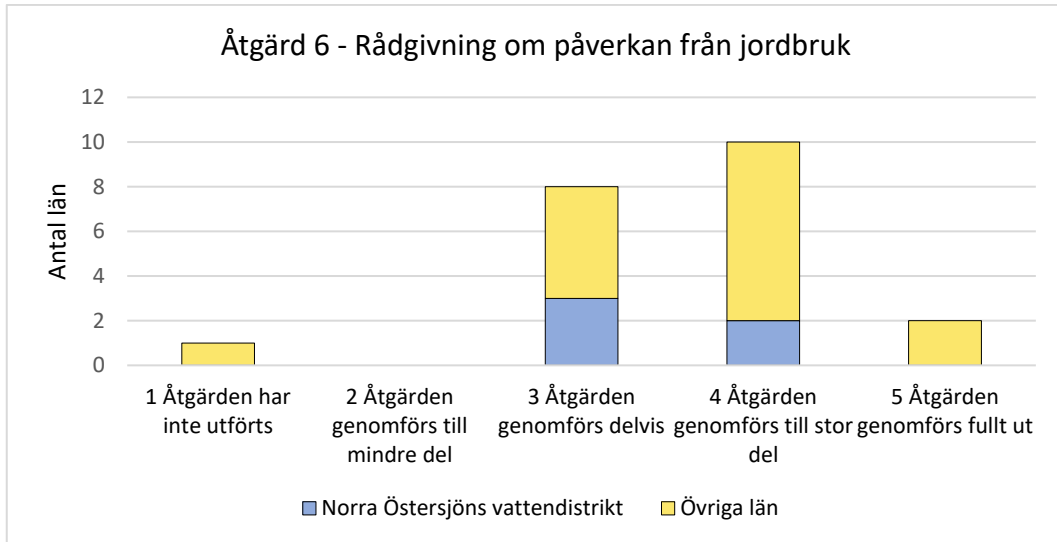
- Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Tydliggörande av lagstiftning som rör vattenuttag
- **Ett samlat register kring vattentäkter (allmänna och enskilda) som försörjer fler än 50 personer eller tar ut mer än 10 m³.**
- **Register över- eller på annat sätt samlad information om vattenuttag**
- **Annat, nämligen (fritext):**
 - • **Tillgång till samlat utdrag av redan befintliga beslut från domstolen som vi inte får tag i pga. svårighet med hantering av sekretessbelagt material mellan myndigheter.**
 - • **Tydlig vägledning om och hur vi ska använda Älvan**
 - • **Tydligare prioritering för att kunna lägga mer tid på egeninitierad tillsyn av vattenuttag**

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar

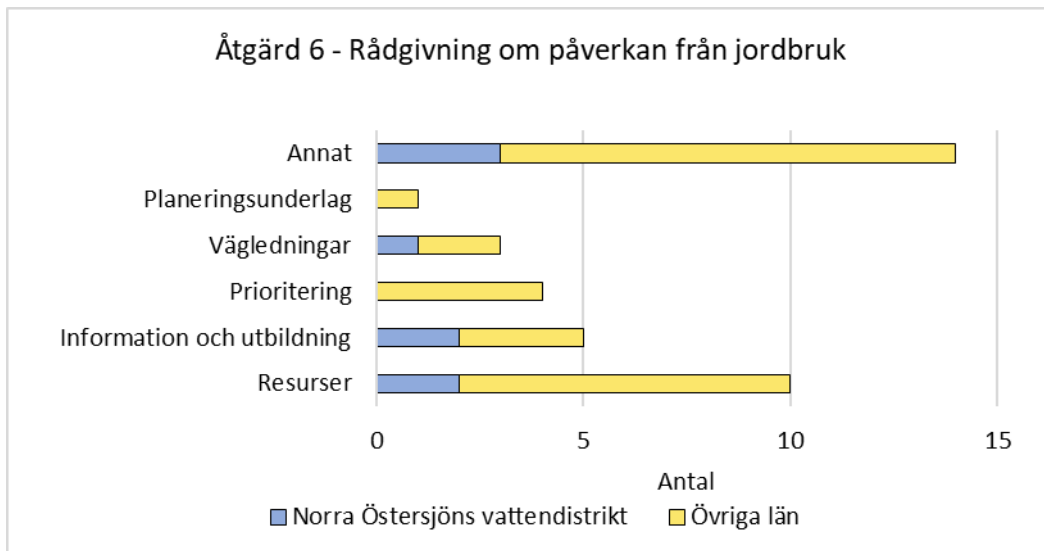
Sammantaget konstaterar Vattenmyndigheten att Länsstyrelsen i Stockholm arbetar aktivt med samtliga delar inom åtgärd 5. Länsstyrelsen lyfter behovet av samlade register för vattentäkter respektive vattenuttag för att åtgärden ska kunna få en ännu högre genomförandegrad. Vattenmyndigheten är medveten om att det i dagsläget saknas ett komplett register över vattentäkter, men vill informera om SGU:s och Livsmedelsverkets pågående regeringsuppdrag där de ska utreda förutsättningarna för insamling, hantering, registrering och rapportering av råvattendata. Utredningen har hittills föreslagit ett samlat och enklare system för inrapportering av data kopplad till vattentäkter. Om ett sådant system införs skulle det innebära att Sverige, på sikt, får det samlade register över vattentäkter som efterfrågas av Länsstyrelsen. I väntan på detta finns information om vattentäkter i vattentäktsarkivet, dock ej fullständig för samtliga vattentäkter.

Åtgärd 6, Rådgivning om påverkan från jordbruk

Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 6 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figuren nedan.

Figur 19: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 6. Stapeln anger antalet län.

Figur 20: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 6. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Stockholms svar – åtgärd 6

Länsstyrelsen i Stockholm har på en femgradig skala angett 3 Åtgärden genomförs delvis, med motiveringen:

Länsstyrelsen har stöttat det lokala åtgärdsarbetet på regional nivå. Vi har varit tillgängliga för rådgivning och vägledning när markägare och andra aktörer efterfrågar information. Vi har inte aktivt spridit information i stor utsträckning.

Länsstyrelsen har upphandlat rådgivning med medel från Greppa Näringen till lantbrukare och hästägare med jordbruksverksamhet som en del i att minska påverkan. Även kurs riktad till hästägare med få djur som inte kan ta del av rådgivningen ovan.

Länsstyrelsen i Stockholm har angivit att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

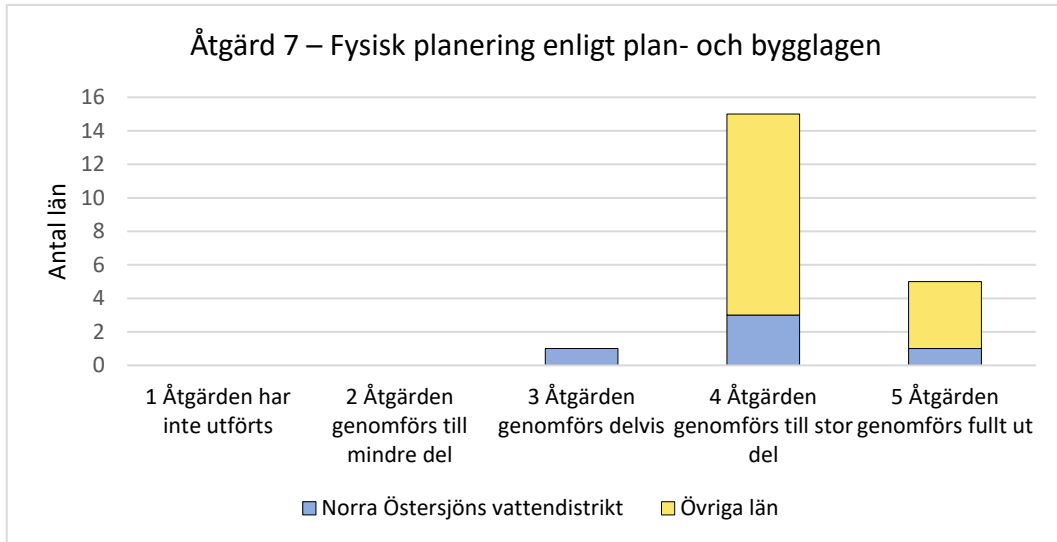
- Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)
- **Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen**
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- **Annat, nämligen (fritext): Möjlighet och tid att bilda kontaktnät, få tillgång till kontaktinformation eller likande för att nå ut till hästägare, hästnäringen och eventuellt andra aktörer som kan behöva göra åtgärder.**

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar – åtgärd 6

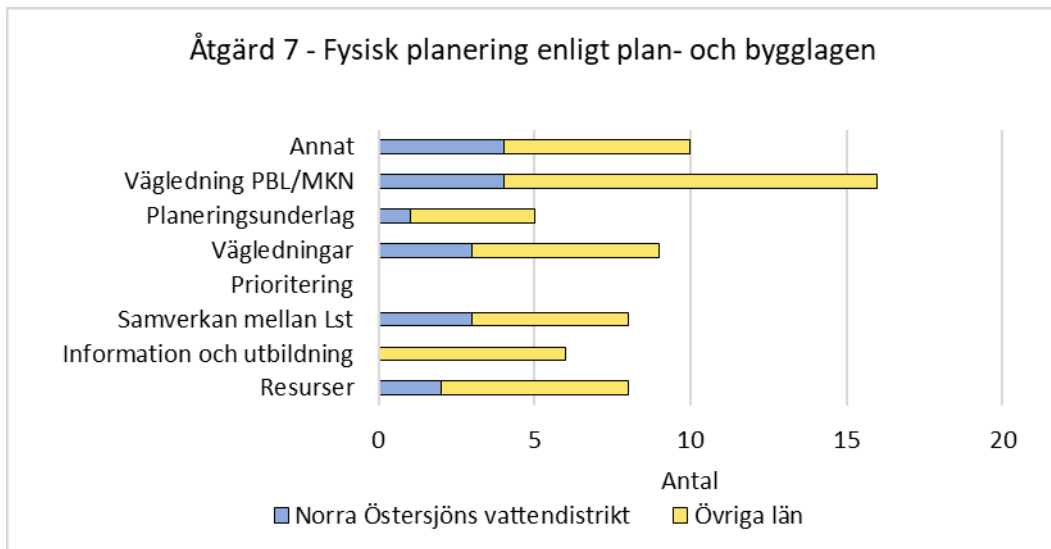
Vattenmyndigheten noterar att ni anger att ni delvis genomför åtgärden och har utifrån ert svar inget annat medskick än att uppmuntra till fortsatt åtgärds genomförande.

Åtgärd 7, Fysisk planering enligt plan- och bygglagen

Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 7 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figuren nedan.

Figur 21: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 7. Stapeln anger antalet län.

Figur 22: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 7. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Stockholms svar – åtgärd 7

Länsstyrelsen i Stockholm har på en femgradig skala angett 5 Åtgärden genomförs fullt ut, med motiveringen:

Länsstyrelsen har under åren 2022 och 2023 fått in 1057 planer för samråd eller granskning samt antagna planer. Under denna period har 516 planer granskats med avseende på hur möjligheten att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten påverkas av den planerade exploateringen. Övriga planer har bedömts sakna betydelse för påverkan på vatten (oftast administrativa korrigeringar, eller mindre ombyggnationer) .

Länsstyrelsen i Stockholm har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

- Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Ökad samverkan och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelser
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledning
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- **Vägledning kring hur lagstiftningen i PBL ska jämkas med kraven kring MKN**
- **Annat (fritext): Fler, återkommande seminarier om mkn för vatten och dagvatten.**

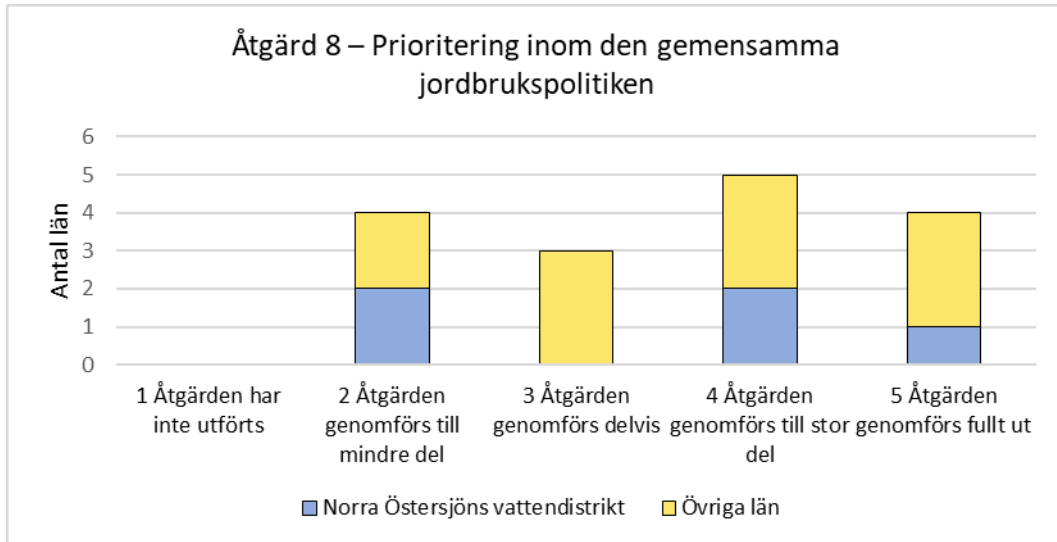
Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar – åtgärd 7

Vattenmyndigheten konstaterar att Länsstyrelsen i Stockholm bedömer att åtgärden genomförs fullt ut och granskar de planer där det behövs och är motiverat för miljö kvalitetsnormerna för vatten. Vi uppmanar er att fortsätta med ert arbete och konstaterar också att ni och många andra länsstyrelser pekar på ett behov av vägledning och erfarenhetsutbyte. Vi noterar det och har också förmedlat behovet till Boverket.

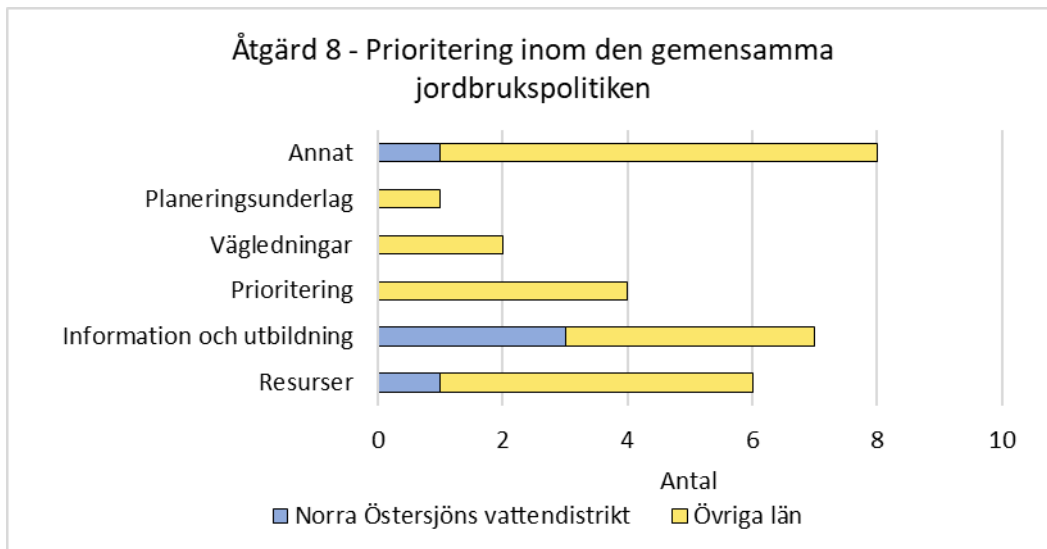
Kommunernas svar på rapporteringen kan innehålla information om kommunernas arbete med fysisk planering som kan vara underlag för ert arbete med åtgärden. Kommunernas enkätsvar kommer att publiceras som ett Excelldokument på Vattenmyndigheternas webbplats.

Åtgärd 8, Prioritering inom den gemensamma jordbrukspolitiken

Samtliga länsstyrelserns självutvärdering gällande åtgärd 8 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figuren nedan.

Figur 23: Fördelningen av samtliga länsstyrelserns självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 8. Stapeln anger antalet län.

Figur 24: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 8. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Stockholms svar – åtgärd 8

Länsstyrelsen i Stockholm har på en femgradig skala angett 5 Åtgärden genomförs fullt ut, med motiveringen:

Genomförandet av den Strategiska planen är en del av vårt ordinarie uppdrag och vi följer de uppsatta målen och riktlinjerna som gäller. Dvs handläggning av ansökningar enligt Jordbruksverkets rutiner. Urvalskriterierna för att bevilja stöd för vattenvårdsåtgärder bygger delvis på identifierat åtgärdsbehov inom vattenförvaltningen.

Länsstyrelsen i Stockholm har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

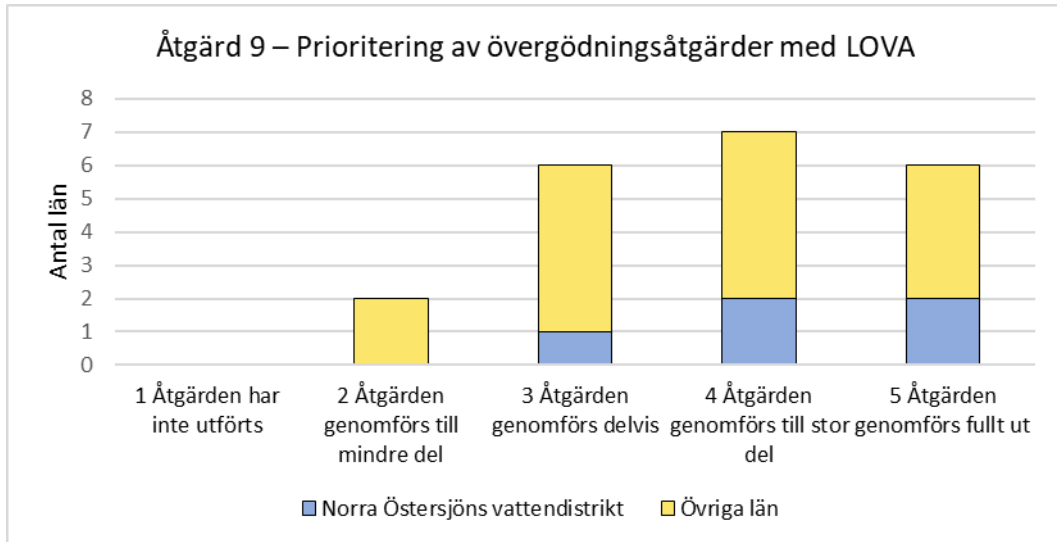
- Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)
- **Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen**
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext):

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar – åtgärd 8

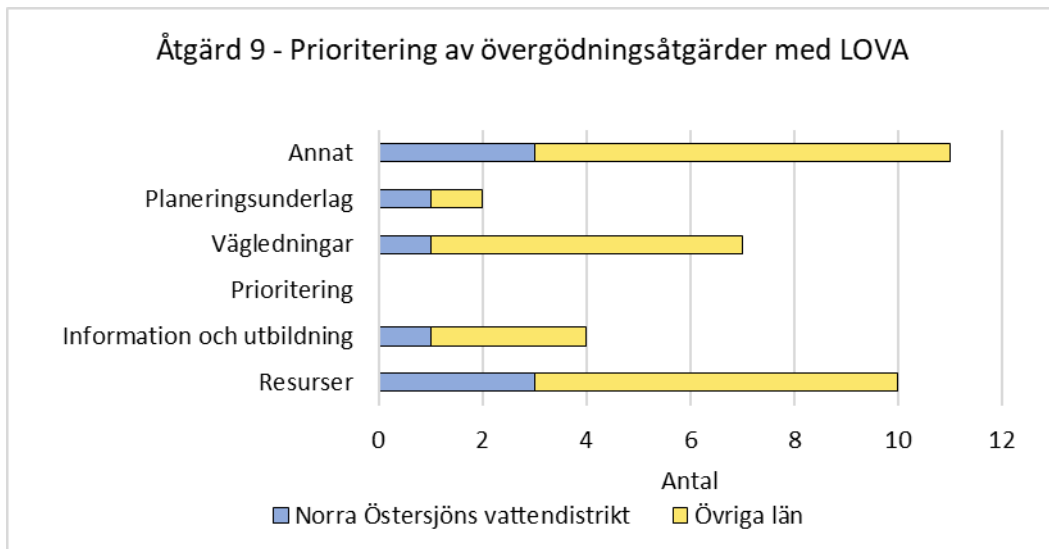
Vattenmyndigheten konstaterar att Länsstyrelsen i Stockholm bedömer att åtgärden genomförs fullt ut genom att handläggningen följer Jordbruksverkets rutiner. Vi uppmuntrar till fortsatt åtgärds genomförande och att också verkar för att åtgärder genomförs tillsammans med åtgärds samordnare, vattenorganisationer, rådgivare med flera. Vi vill också uppmuntra till samverkan mellan arbetet med LOVA-stöd och stöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken.

Åtgärd 9, Prioritering av övergödningsåtgärder med LOVA

Samtliga länsstyrelsernas självutvärdering gällande åtgärd 9 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figuren nedan.

Figur 25: Fördelningen av samtliga länsstyrelsernas självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 9. Stapeln anger antalet län.

Figur 26: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 9. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Stockholms svar – åtgärd 9

Länsstyrelsen i Stockholm har på en femgradig skala angett 5 Åtgärden genomförs fullt ut, med motiveringen

LOVA-bidragen är kraftigt översökta och många ansökningar är bra vilket innebär att vi har goda möjligheter att prioritera åtgärder som har bra effekt på minskad övergödning. Åren 2022-2023 fick vi in 54 ansökningar varav 22 var för övergödningsåtgärder. Majoriteten av dessa beviljades. Dessutom avsattes medel till egeninitierade projekt. Sammanlagt beviljades 25 övergödningsprojekt.

Länsstyrelsen i Stockholm har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

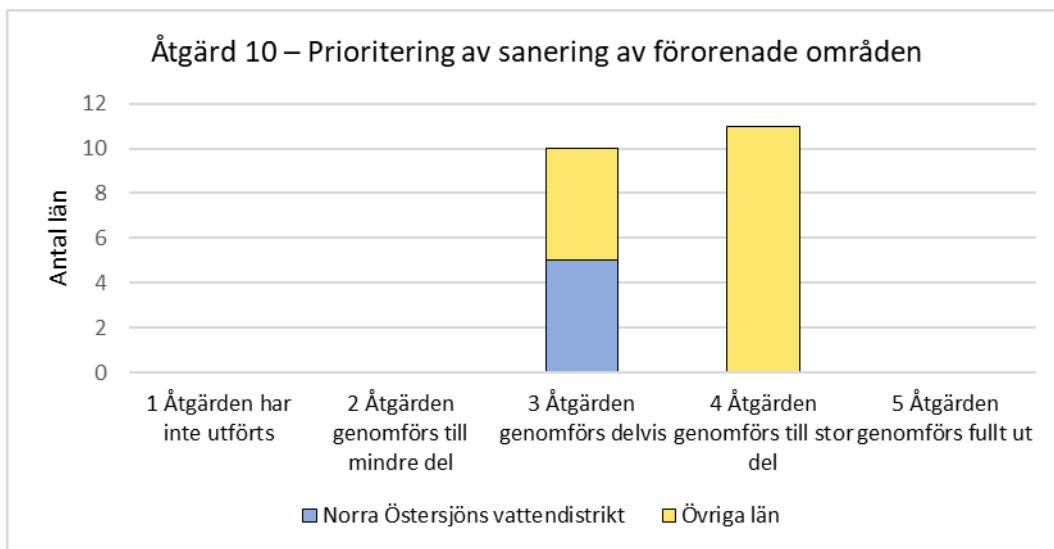
- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- **Annat, nämligen (fritext):**
 - **LOVA-bidraget är alltid översökt med ansökningar som är tillräckligt bra för att kunna beviljas. Med en större budget skulle fler bra projekt kunna genomföras.**
 - **Översyn av lagstiftningen kring markavvattningsföretag**

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar – åtgärd 9

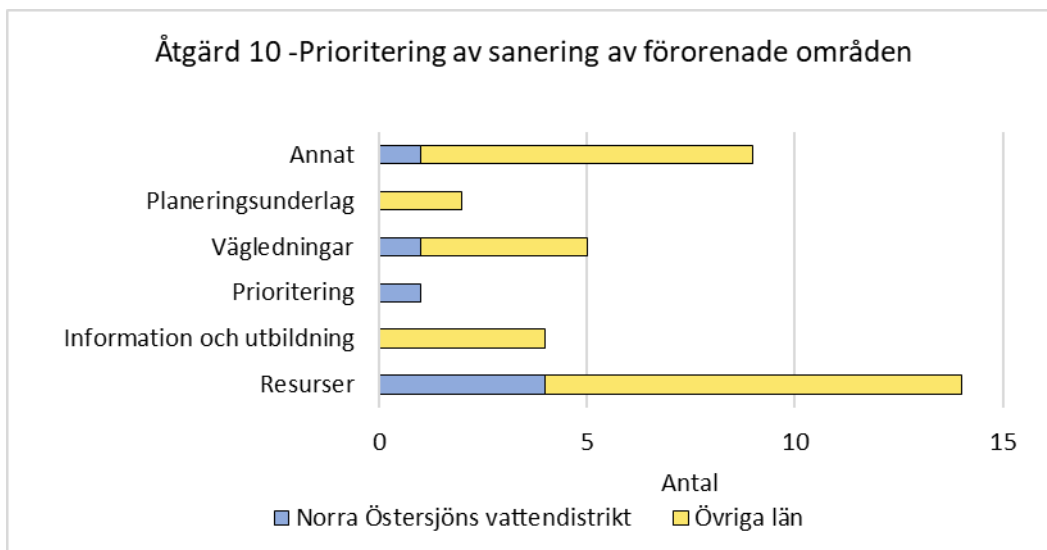
Vattenmyndigheten konstaterar att Länsstyrelsen i Stockholm bedömer att åtgärden genomförs fullt ut och att medlen inte räcker för att bevilja ansökningar som skulle vara berättigade stöd. Vattenmyndigheten noterar era synpunkter och uppmuntrar till fortsatt högt åtgärds genomförande. Vi konstaterar också möjligheten till ytterligare dialog i samband med vårt besök hos er 25 oktober. Vi vill också uppmuntra till samverkan mellan arbetet med LOVA-stöd och stöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken.

Åtgärd 10, Prioritering av sanering av förorenade områden

Samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande åtgärd 10 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figuren nedan.

Figur 27: Fördelningen av samtliga länsstyrelseras självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 10. Stapeln anger antalet län.

Figur 28: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 10. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Stockholms svar

Länsstyrelsen i Stockholm har på en femgradig skala angett 3 Åtgärden genomförs delvis, med motiveringen:

Länsstyrelsen har tagit hänsyn till avrinningsområdet vid sitt urval av berörda områden och inkluderat det i prioriteringen av tillsynsobjekt.

Länsstyrelsen i Stockholm har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- **Fler/förbättrade vägledningar**
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- Annat, nämligen (fritext):

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar

Vattenmyndigheten noterar att Länsstyrelsen i Stockholm delvis genomfört åtgärden och vill uppmuntra till att öka åtgärdsgenomförandet. Ni hänvisar till mer resurser som förutsättning för ökad genomförandegrad. Se mer om resurser i kapitlet "Sammanfattning och generella medskick".

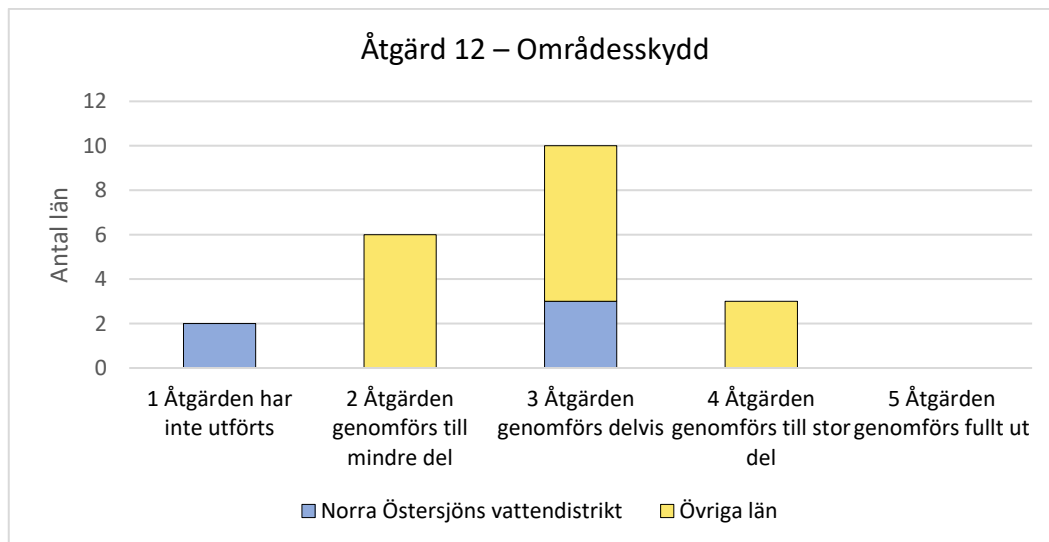
Ni anger också förbättrande vägledningar som förutsättning för ökad genomförandegrad. Vi uppmärksammar möjligheten att utveckla beskrivningen av behovet i samband med vårt besök hos er 25 oktober med rubriken "En dag om vattenförvaltning".

Åtgärd 11, Prioritering av kalkning

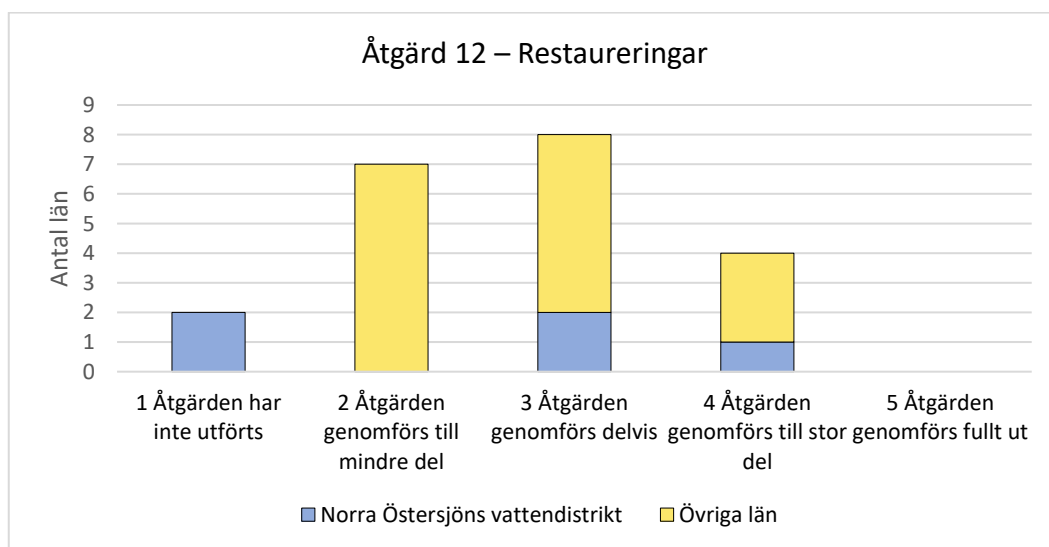
Ej relevant för Stockholms län

Åtgärd 12, Prioritering av områdesskydd och restaureringar

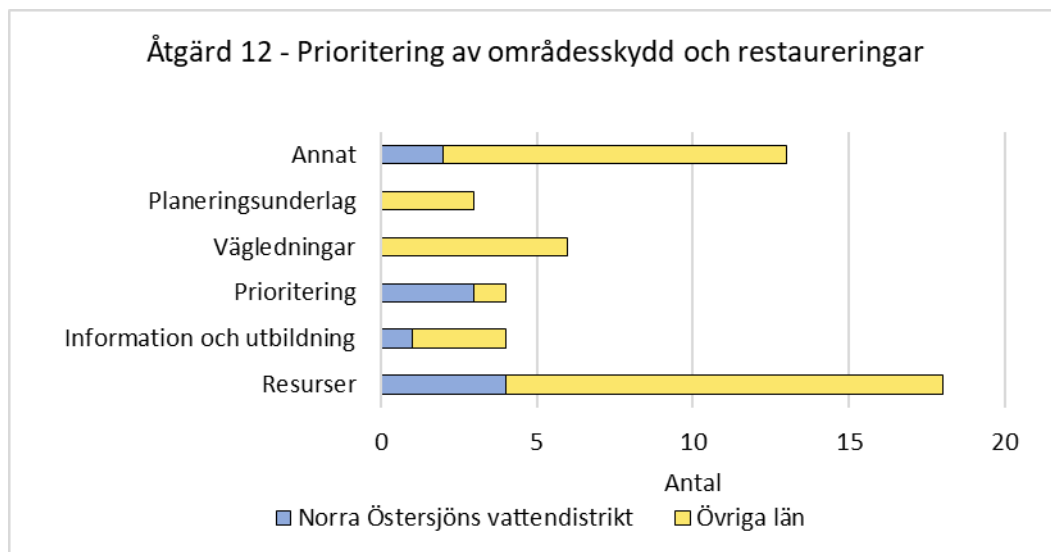
Samtliga länsstyrelsernas självutvärdering gällande åtgärd 12 samt vilka förutsättningar som uppges behövas för ökad genomförandegrad illustreras i figuren nedan.

Figur 31: Fördelningen av samtliga länsstyrelsernas självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 12 - områdesskydd. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat två länsstyrelser som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan

Figur 32: Fördelningen av samtliga länsstyrelsernas självutvärdering gällande genomförandet av åtgärd 12 - restaureringar. Stapeln anger antalet län. Vattenmyndigheten har adderat två länsstyrelser som svarat att de inte jobbar med åtgärden i utslagsfrågan och i stället placerat deras svar i klass 1 på den femgradiga skalan

Figur 33: Fördelningen av vad Länsstyrelserna har angett behövas för högre genomförandegrad av åtgärd 12. Staplarna visar antalet av länens val av olika förutsättningar för ökad genomförandegrad.

Länsstyrelsen i Stockholms svar

Länsstyrelsen i Stockholm har på en femgradig skala angett

- a) 3 Åtgärden genomförs delvis
- b) 3 Åtgärden genomförs delvis, med motiveringarna:

a) Länsstyrelsen arbetar i första hand med marint områdesskydd eftersom det är det marina skyddet som prioriterats i tidigare budgetar. Arbetet med limniskt skydd ingår i dagsläget i det terrestra skyddet, främst som vattendrag och sjöar i skogsområden. Fokus i detta svar är därför på arbetet med marint skydd på länsstyrelsen. Troligen kommer stärkta medel till arbetet med limniskt skydd kommande år.

Arbetet med marint områdesskydd är av löpande karaktär och det är därför svårt att bedöma genomförandegraden, men arbetet pågår. Arbetet med marint områdesskydd är prioriterat på Länsstyrelsen i Stockholm, både gällande revidering av terrestra reservat med marina miljöer och identifiering av nya marina områden som bör omfattas av formellt skydd. Dock finns det mycket arbete kvar att göra.

Nationalpark och naturreservat: Länsstyrelsen har under 2022 och 2023 arbetat med bildandet av en marin nationalpark i Nämndöskärgården. Omfattande inventeringar av havsområdet i Nämndöskärgården har utförts inom arbetet med nationalparken. Länsstyrelsen har även arbetat med att revidera Gälö naturreservat till ett marint reservat, samt via konsult genomfört fortsatta inventeringar av ålgräs i länet.

Vattenrelaterade Natura 2000-områden: Länsstyrelsen har under 2022 och 2023 inventerat Natura 2000-områdena Västerviken och Norsviken med fokus på naturtypen smala

Östersjövikar. Vi har dessutom påbörjat arbetet med bevarandeplaner för totalt sju Natura 2000-områden med naturtypen.

Den regionala planen för marint områdesskydd i Egentliga Östersjön är en viktig grund i länsstyrelsens arbete. Länsstyrelsen har tagit fram en arbetsplan kallad "Formellt skydd och andra bevarandeåtgärder i marina miljöer – intern arbetsplan för Stockholms län". Planen utgår från den regionala planen samt de prioriteringar som bedöms vara viktiga för Stockholms län. Parallellt med det löpande arbetet med bildandet av marint områdesskydd arbetar länsstyrelsen även med analyser av det marina skyddet på länsnivå, för att utvärdera nätverkets funktionalitet och ge vägledning i länsstyrelsens fortsatta arbete med att skydda värdefulla marina miljöer i länet, både genom revidering av befintliga reservat till marina reservat och genom identifiering av nya marina områdesskydd. Länsstyrelsen har informerat om sitt arbete med marint områdesskydd på Stockholms kommunekologkonferens under hösten 2023.

Länsstyrelsen deltar i den regionala och nationella samverkan med Havs- och vattenmyndigheten och kustlänsstyrelserna, bland annat inom de regionala förvaltningsråd för nätverket av marina skyddade områden som startades upp under 2023.

Länsstyrelsen hoppas att de kommande satsningarna på marint områdesskydd och arbetet med de regionala förvaltningsråden ska leda till möjligheten att arbeta med marint områdesskydd och genomförandet av de regionala planerna på ett effektivt, resursstarkt och långsiktigt sätt.

- b) • Förarbete för proppning av diken för att förbättra hydrologin i Natura 2000-områden, till exempel Grundsjön
- Restaurering av våtmark i Natura 2000-område (Kornamossen) (slyröjning)
- Återvätning av utdikad skogsmark t ex Mårdsjön och Storanden (Naturaområden)

Länsstyrelsen i Stockholm har angivet att följande behövs för ökad genomförandegrad (alternativen ni har valt är i fetstil):

- **Mer resurser (högre prioritering inom det statliga budgetanslaget)**
- Ökade informationsinsatser/interna utbildningstillfällen
- Tydligare prioritering från ledningen kopplat till arbetet
- Fler/förbättrade vägledningar
- Förbättringar av de planeringsunderlag som presenteras i VISS och digitala åtgärdsunderlagen
- **Annat, nämligen (fritext):**
Mer personal för arbetet med marint områdesskydd
Mer personal för riktat restaureringsarbete, kontakter med markägare, utredning av juridik

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns kommentar

Vattenmyndigheten tackar för ett utförligt svar och konstaterar att Länsstyrelsen i Stockholm delvis genomför åtgärden och arbetar med restaureringar och skydd av vattenmiljöer, men att arbetet tydligare också behöver prioriteras utifrån miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Ärendet

Beslut om denna skrivelse har fattats, av Carina Färm vattenvårdsdirektör för Norra Östersjöns vattendistrikt, Länsstyrelsen Västmanland. Föredragande har varit David Liderfelt, samordnare på Vattenmyndigheten Norra Östersjöns vattendistrikt. LarsErik Johansson, Daniel Anundi, Gitte Jensen och Martin Erlandsson Lampa har varit delaktiga i ärendet. Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.